

رؤیای بهشت، زندگی در دوزخ

ترکیبی شگفت‌انگیز از یأس و امید در کمپ‌های پناهجویان در استرالیا

□ وصال روحانی / استرالیا از مکان‌های گردهمایی آوارگان در سطح جهان است و برای این مهم ۸۴۷ میلیون دلار هزینه کرده تا پذیرای حداقل ۱۲۰۰ نفر پناهجو در هر سال باشد. در میان آنها افرادی از انواع ملیت‌ها یافت می‌شوند و چه بسیار کودکان سرگردان که در مسیر رسیدن به این کمپ‌ها حتی والدین خود را گم کرده‌اند. و با وجود این نمی‌توان این کمپ‌ها را چیزی بهتر از یک بهشت و دوزخ همزمان نامید.

بخشی از تأسیسات موقتی اسکان و بهتر بگوییم بازداشت پناهجویان در جزیره نائورو واقع در پایونوگینه قرار دارند و در ماه‌های اخیر به قدری اطمینان متقابل بین دو طرف برقرار شده که حتی به برخی پناهجویان اجازه داده شده دور از قرنطینه‌های معمول از کمپ‌ها خارج شوند و یکی در روز به امور احتمالی اضافی خود رسیدگی کنند و سپس به کمپ‌ها برگردند. در عین حال به بسیاری از افراد مأوا یافته در این کمپ‌ها به چشم مظنون نگاه می‌شود و اجازه خروج از این محل‌ها را ندارند. هر دو وظیفه فوق از کشور اولیه و محل تولد و اسارت‌شان و رسیدن به سواحل ظاهر امن اما سرشار از چندگانگی استرالیا داستان‌هایی تلخ بازگو می‌کنند. یک پسر بچه ۵ ساله آسیایی می‌گوید گاردهای حفاظتی او را به رغم سن کمش به سبب وابستگی به یک خانواده مظنون با پرتاب سنگ به سمت صورتش مجروح کرده‌اند. یک زن پناهجوی دیگر آسیایی می‌گوید به او تعرض شده و دیگری مدعی است در جریان شکنجه برای بیان حقایق پودر رختشویی به او خوراندند.

امنیت موهوم

بسیاری از پناهجویان از کشورهای به هم ریخته خاورمیانه مانند سوریه، عراق، افغانستان و حتی پاکستان می‌آیند و سریلانکایی‌ها هم سهمی محسوس در میان آوارگان دارند. حرف اکثر آنها یکسان است و آن بر خورداری از امنیت است.

آنانیستات یک محقق شاغل در سازمان عفو بین‌الملل که با بسیاری از اهالی کشورهای مورد بحث از نزدیک دیدار و گفت‌وگو داشته است، اظهار می‌دارد: من از آنچه در کمپ‌ها و در گفت‌وگو با این پناهجویان دیدم وحس کردم، هنوز هم در شگفتم. آنها از یک سو بر اثر مظالم وارد شده به آنها مانیوس و سرخورده‌اند و از جانب دیگر امیدوارند با ایجاد فصلی نوین در زندگی‌شان به سوی آینده‌ای بهتر به حرکت درآیند. این یک ترکیب حیرت‌انگیز است.

بدرفتاری عمدی

در عین حال گزارش‌های متنوعی در نشریات غربی چاپ شده است که دال بر بدرفتاری عمدی و حساب‌شده مأموران و مقام‌های استرالیا در حق آوارگان است. تندخویی آنان با این هدف صورت می‌گیرد که پناهجویان بعدی با شنیدن اخبار آن از سرازیر شدن به استرالیا پرهیز کنند و بهشت‌های فرضی و واقعی بعدی خویش را در سایر کشورها جست‌وجو کنند.

در همین ارتباط واحدهای مختلف سازمان ملل و بخش‌های آوارگان آن گزارش‌هایی دریافت کرده‌اند که تصریح می‌دارد با برخی آوارگان مستقر در کمپ‌ها بددهنی و بدرفتاری شده و جلسات گفت‌وگو با آنها شبیه به بازی‌های سیاسی و توأم با توهمین بوده است. شدت وحدت این برخوردهای تند و همدمند به حدی است که در ماه‌های اخیر چند فقره خودسوزی در این کمپ‌ها روی داده تا آوارگان اعتراض خود را به شرایط موجود از این طریق ابراز دارند.

رنج مابیشتر شده است

یک پناهجوی ۲۳ ساله از خاورمیانه که اواسط بهار امسال خود را در مقابل چشم‌های نمایندگان سازمان ملل به آتش کشید، در فیلمی ویدئویی که پیش از این اقدام از وی ضبط و ارائه شده است، می‌گوید: ما از بساط فعلی به ستوه آمده‌ایم. وقتی به کمپ‌های استرالیا می‌آمدیم با هدف ترمیم زخم قلبی‌مان بود اما اینجاریج ما فزونی یافته است. برخی از هم‌تاهای ما سه سال است که در این کمپ‌ها تحت نظارت قرار دارند، بدون اینکه برایشان تعیین تکلیف شود. این برای آنها بدتر از مرگ است. در قسمت بعدی این فیلم سیمای او در حالی دیده می‌شود که در درمانگاه مرکزی نائورو در حال درد کشیدن و فریاد زدن از سر ناامیدی است.

آبهای سرگردانی

فقط او نیست که نائورو را به دوزخ تشبیه می‌کند و نه بهشتی که دولت استرالیا مدعی آن است. از این قماش می‌توان به سه معلم سابق اشاره کرد که وارد آب‌های استرالیا شدند تا جزو پروژه حمایتی استرالیا از آوارگان شوند اما زخم‌های روحی‌شان از همین نقطه آغاز شد.

دولت استرالیا ادعای کند چاره‌ای جز بازپرسی و سختگیری در حق پناهجویان نداشته زیرا به اصل و ریشه آنها شک دارد و می‌ترسد به فکر اعمال تروریستی باشند. نوع، مسیر حرکت و طول مدت سفر پناهجویان مستقر در نائورو متفاوت بوده اما فرجام کارشان مشترک

و یکسان است و آن، گرفتار شدن در قرنطینه‌ها و اماکنی است که بی‌شبهت به زندان بدنام گوانتانامو نیستند.

اسناد دولت استرالیا

دولت استرالیا می‌گوید اسناد معتبری دارد که نشان می‌دهد پناهجویان سوابق طولانی کیفری دارند و سارق و قاچاقچی بوده‌اند و پذیرش بی‌قید و شرط آنها به شهرهای استرالیا ظلم به مردم این کشور است و ابتدا باید در مورد ماهیت وجودی این افراد کسب اطمینان کرد و سپس آنها را وارد چرخه زندگی عادی در استرالیا ساخت، اما نکته اینجاست که افراد کم‌شماری از درون این بازداشتگاه‌های غیررسمی راهی به درون جوامع آزاد استرالیا یافته‌اند و اکثریت مردان و زنان باقی‌مانده در این دوزخ بلاتکلیف هستند. این در حالی است که فیلم‌های گرفته شده و شواهد نشان می‌دهند در بسیاری از آبراه‌های استرالیا گاردهای ساحلی اصلاً اجازه ورود را به پناهجویان خارجی نمی‌دهند و قایق‌ها را بلافاصله دور از آن محدود کرده‌اند و می‌کنند و معلوم نیست کار این قایق‌های سرگردان و سرنشینان بلاتکلیف آنها به کجای انجامد و فقط این نکته مشخص است که به کارمندان و افراد شاغل در این مراکز دستور داده شده با رسانه‌ها صحبت نکنند و اگر خلاف این عمل کنند، تحت پیگرد قرار می‌گیرند.

حرف آخر

برخی پناهجویان بازیگر یا گذاشتن این قواعد باز دارند حرف‌هایی تکان‌دهنده برای گفتن دارند و همین‌طور پزشکان و معلمان که با کودکان با بزرگسالان مستقر در کمپ‌ها مشغول گفت‌وگو و کسب اطلاعات و کلاس‌بندی کارشان بوده‌اند. حرف آخر را لوان دیویس، معلم شماری از بچه‌های حاضر در یکی از کمپ‌های عمده نائورو می‌زند. وی می‌گوید: به محض ورود به کمپ دیدم این محل از درون یک زندان است و فقط از بیرون نمای یک ساختمان عادی و آرامبخش را دارد. با دیدن بچه‌ها و وضع و وصف‌شان بیش از پیش به این مسأله معتقد شدم زیرا به جای نام و سایر اوصاف انسانی، آنها را فقط بر اساس شماره‌گذاری می‌شناسند و صدایم می‌زنند. مثل اشیایی که مارک تلمک آن مکان بر روی شان حک شده باشد. سعی کردم در گفت‌وگو با بچه‌ها اطمینان‌شان را جلب کنم و نام‌هایشان را به خاطر بسپارم اما وحشت زده‌تر از آن هستند که به کسی اعتماد کنند. اینجا فقط یک جهنم است و نه بهشتی که پناهجویان در لحظه شروع مهاجرت آرزوی رسیدن به آن را داشتند.

منابع: Alijazeera و Los Angeles Times سالنامه ۱۳۹۵